

Barne-, likestillings-
og inkluderingsdepartementet
Postboks 8036 Dep
0030 Oslo

UNICEF Norge
P.B. 438 Sentrum, 0103 Oslo
Besøksadr.: Rådhusgt. 24
e-mail: mail@unicef.no
www.unicef.no

Tel: + 47 24145100
Fax: + 47 22330009
Gaver: 1644 04 09400
Org.nr: 961 331 846

Oslo 14. september 2012

Høring – NOU 2012:5 Bedre beskyttelse av barns utvikling

UNICEF Norge mener at utredningen og de foreslåtte tiltakene som utvalget har presentert er interessante. UNICEF Norge legger til grunn at utvalgets arbeid vil bidra til ytterligere å styrke departementets innsats overfor barn og unge som har behov for barnevernets tjenester.

UNICEF Norge vil likevel bemerke at utvalget i liten grad har vurdert de foreslåtte tiltakene opp mot barnekonvensjonens art. 12, om barns rett å bli hørt.

I vedlagt høringsuttalelse velger vi å sette fokus på:

- **Hjelpetiltak**

UNICEF Norge støtter utvalgets forslag om at flere typer hjelpetiltak bør kunne pålegges.

- **Omsorgsovertakelse**

UNICEF Norge er enig med utvalget i at samspillet mellom barnet og omsorgspersonene er så avgjørende for barnets utvikling at det må tillegges vekt i beslutningsprosessen om bosted, samvær og tilbakeføring.

- **Barnets bosted etter plassering utenfor hjemmet**

UNICEF Norge vil påpeke viktigheten av å implementere retningslinjene for alternativ omsorg for barn i FN-resolusjon A/RES/64/142.

- **Samvær etter omsorgsovertakelse**

UNICEF Norge vil understreke at det er viktig at barnevernet settes i stand til å gjennomføre samvær mellom barn og foreldre der dette er mulig. Når det gjelder utvalgets forslag mener vi at det er grunn til å stille spørsmålstegn ved om det er nødvendig med en henvisning til at samværet må være "utviklingsfremmende"

- **Rettighetsfeste barnevernloven**

For henvendelse ta kontakt med juridisk rådgiver, Ivar Stokkereit: ivar.stokkereit@unicef.no eller 93 42 40 62.

Med vennlig hilsen

Bernt G. Apeland
generalsekretær

Høringsuttalelse UNICEF Norge - NOU 2012:5 Bedre beskyttelse av barns utvikling

Barns rett til å bli hørt er et av de grunnleggende prinsippene i barnekonvensjonen, og etter UNICEF Norges vurdering er dette ikke kommet tilstrekkelig frem i utvalgets rapport. Dette gjelder generelt for hele rapporten og under de enkelte tiltakene som foreslås. Utvalget har gjort en grundig vurdering av hvorvidt dagens regelverk ivaretar de uttalte formålene, men dessverre er det i liten grad vurdert hvorvidt barnets egne meninger skal vurderes og inkluderes i de foreslåtte tiltakene.

Kapittel 5 – Hjelpetiltak

UNICEF Norge støtter utvalgets forslag om at flere typer hjelpetiltak bør kunne pålegges. UNICEF Norge mener, som utvalget, at de strenge reglene for bevisskrav for å kunne pålegge tilsyn kan være i konflikt med barnets rett til beskyttelse mot vanskjøtsel og forsømmelse etter barnekonvensjonen art. 19. For å sette barnevernet i stand til å kunne iverksette tiltak som støtter opp under foreldrenes omsorgssituasjon er det viktig å vurdere om barnevernet skal kunne pålegge hjelpetiltak. Det fremstår lite formålstjenelig at dagens regelverk oppstiller like strenge vilkår for å kunne pålegge avvergende tiltak som for å flytte barn ut av hjemmet. Dette er også i samsvar med FNs barnekomité's merknader til Norge i 2010, hvor det særlig understrekes at det er behov for *"å utvide og intensivere arbeidet i familier der det er fare for at barna ikke får den nødvendige omsorg og støtte."*

UNICEF Norge støtter også forslaget til utvalget under punkt 5.4.3 "anbefaling om samarbeid". UNICEF Norge er opptatt av at barnevernet må styrke samarbeidet med, og tilstedeværelsen på eksempelvis krisesentre. Som utvalget understreker kommer krisesentre i kontakt med barn og unge som lever under vanskelige oppvekstvilkår, hvor det utøves vold og trusler. Det er avgjørende at barnvernet kommer tidlig på banen i de sakene hvor krisesentrene melder inn bekymringsmelding. Det vises her til Oslo krisesentre som i 2010 meldte 110 bekymringsmeldinger til barnevernet, hvorav 109 ble henlagt. Dette viser at det er et stort behov for å bedre samhandlingen mellom de kommunale tjenestene som kommer i kontakt med barn som potensielt ikke får den nødvendige omsorg og støtte, og at barnevernet i økende grad bør være tilstede på de arenaene hvor utsatte barn oppholder seg.

UNICEF Norge vil også bemerke at det er behov for å se på om barnevernet selv skal ha adgang til å fremme sak for fylkesnemnda om tilsyn under samvær, jf. Forslaget til endring i barnelova som departementet sendte på høring 20. juni 2012. UNICEF Norge mener departementet bør vurdere å harmonisere reglene knyttet til tilsyn under samvær slik at barnvernet kan fremme en tilsvarende sak for fylkesnemnda i de sakene hvor foreldrene selv avtaler samvær, uten at dette er tatt inn i et rettsforlik. Dette vil etter vår vurdering bidra til å fremme formålet med barnevernloven, at barn og unge får trygge oppvekstvilkår, samtidig som det vil styrke barnets stilling i de samværssakene som ikke avsluttes med rettsforlik eller rettslig avgjørelse.

Kapittel 6 – Omsorgsovertakelse

UNICEF Norge støtter utvalget i at det avgjørende kriteriet ved vurderingen av om et barn bør gis nye omsorgspersoner bør ta utgangspunkt i *"barnets beste"*

Utvalget har lagt til grunn at det skal innføres et "utviklingsstøttende tilknytningsprinsipp" i saker der tilknytnings- og relasjonskvalitet er til hinder for barnets utvikling. UNICEF Norge er enig med utvalget i at samspillet mellom barnet og omsorgspersonene er så avgjørende for barnets utvikling at det må tillegges vekt i beslutningsprosessen om bosted, samvær og

tilbakeføring. Vi finner likevel grunn til å stille spørsmål ved om innføringen av et nytt førende prinsipp er nødvendig for å styrke barnets stilling i saker om omsorgsovertakelse.

FNs barnkomité påpeker i sine merknader at det er behov for å styrke arbeidet med å sikre at barnets beste som generelt prinsipp i alle rettslige og administrative beslutningsprosesser som gjelder alternativ omsorg. UNICEF Norge mener at departementet bør vurdere å gi bedre opplæring i hvordan barnevernet kan øke sin forståelse for dette grunnleggende prinsippet. Det gjelder også hvordan de kan styrke barnets rett til å bli hørt. Slik vi forstått utvalgets forslag er dette begrunnet i at det nye prinsippet i større grad vil ta utgangspunkt i det enkelte barns behov for utviklingsstøttende tilknytning.

Utvalget har i liten grad gitt konkret veiledning i forhold til hva som anses å være "utviklingsstøttende". UNICEF Norge legger derfor til grunn at departementet bruker anledningen til å sikre at prinsippet om "utviklingsstøttende tilknytningsprinsipp" ses i nær sammenheng med barnekonvensjonen regler, og at det gis en nærmere vurdering av hvordan departementet vurderer at dette prinsippet vil bidra til å sikre at barnets beste i saker vedrørende omsorgsovertakelse får en reell og adekvat vurdering.

Kapittel 7 – Barnets bosted etter plassering utenfor hjemmet

UNICEF Norge vil understreke behovet for at departementet oversetter og implementerer retningslinjene for alternativ omsorg for barn i FN-resolusjon A/RES/64/142, som ble vedtatt av FNs generalforsamling i 2009. Disse retningslinjene er et viktig bidrag til forståelsen og implementeringen av barnekonvensjonen, og skal sikre at statene følger visse kvalitetsstandarder i arbeidet for barn som er under omsorg utenfor egen familie.

Kapittel 8 – Samvær etter omsorgsovertakelse

UNICEF Norge vil understreke at det er viktig at barnevernet settes i stand til å gjennomføre samvær mellom barn og foreldre der dette er mulig. Når det gjelder utvalgets forslag mener vi at det er grunn til å stille spørsmålstegn ved om det er nødvendig med en henvisning til at samværet må være "utviklingsfremmende". Etter UNICEF Norges vurdering er det avgjørende om samværet er til barnets beste, jf. Barnkonvensjonen art. 3.

Ved å innføre en praksis om at samvær må være "utviklingsfremmende", kan en stille spørsmål om en ønsker at samværet skal ha en nærmere bestemt positiv virkning på barnet. UNICEF Norge finner det derfor nødvendig å vise til barnekonvensjonen art. 9. og art. 12. UNICEF Norge mener det avgjørende må være at en sikrer barna rett til samvær med foreldrene hvor dette anses å være til barnets beste i den konkrete situasjonen.

UNICEF Norge vil også påpeke behovet for en harmonisering av reglene om samvær etter barnloven og barnevernloven. Departementet sendte den 20. juni 2012 ut et forslag om endring i barneloven "tilsyn under samvær". UNICEF Norge er i all hovedsak positive til de endringene som foreslås i forslaget, men etterlyser en harmonisering av reglene for samvær. Selv om det åpenbart er forskjeller i den rettslige tilnærmingen knyttet til samvær etter barneloven og barnevernloven gir barnekonvensjonen art. 9, nr. 3, jf. art. 18. For å sikre at barns rett til at personlig forbindelse ivaretas er det nødvendig at departementet legger til rette for dette, både praktisk og gjennom lovgivning.

Avsluttende merknad:

UNICEF Norge vil avslutningsvis bemerke at vi stiller oss bak utvalgets forslag om å rettighetsfeste barnevernloven. UNICEF Norge mener dette er avgjørende for å sikre at forpliktelsene etter barnekonvensjonen overholdes. En rettighetsfesting vil dermed bidra til å øke barns mulighet til å få hjelp hvor de har behov for det.